

Overheid moet leidende rol loslaten

Geert Visser

De overheid is met ruim 43.000 banen een belangrijke werkgever in Noord-Nederland. Verreweg de meeste van deze banen bevinden zich in de provincie Groningen, namelijk 40 procent. De provincies Friesland en Drenthe zijn goed voor respectievelijk 31 procent en 29 procent.

Groningen dankt haar grote aandeel aan een concentratie van geregionaliseerde rijksoverheidsdiensten in de stad Groningen; ministeries zijn er gevestigd, evenals DUO en de Belastingdienst. Bovendien telt Groningen naar verhouding meer ambtenaren bij de provincie (circa 800 fte) en de gemeenten (opgeteld 5600 fte).

In Drenthe zijn die aantallen respectievelijk 500 en 3960 en in Friesland 780 en 5120 fte. Deze oververtegenwoordiging blijft wanneer het aantal ambtenaren bij gemeenten en provincies wordt afgezet tegen het aantal inwoners. Groningen telt 11 ambtenaren op 1000 inwoners, in Friesland en Drenthe betreft het 9 ambtenaren op 1000 inwoners.

Terwijl gedurende de crisispe-

▲ Geert Visser

Foto Corné Sparidaens

riode 2008-2013 landelijk ruim 16.500 banen bij de overheid verdwenen, bleef de werkgelegenheid bij de overheid in Noord-Nederland gelijk. Dat is vooral te verklaren door een groei van de werkgelegenheid in Groningen. Met een toename van 660 fte's compenseerde deze provincie de afname in Drenthe (-320) en Friesland (-341).

De banengroei in Groningen is vooral te verklaren doordat ministeries functies naar de regio heb-

ben verplaatst. Door de bezuinigingen zijn er bij de regionale en lokale overheden banen geschrapt. Het aantal banen bij provincies en gemeenten in Noord-Nederland is in de periode 2008 tot en met 2013 met 2,6 procent gedaald. Ook de bezuinigingen bij Defensie zijn in Noord-Nederland voelbaar geweest. In Drenthe zijn er honderden banen verdwenen.

Het banenverlies is in vergelijking met veel andere sectoren beperkt gebleven en zijn vooral het gevolg van vacaturestops, natuurlijk verloop en het niet verlengen van tijdelijke contracten.

Voor de komende jaren zijn nieuwe overheidsbezuinigingen aangekondigd. Ministeries moeten krimpen, de provincies krijgen minder geld, gemeenten nemen taken over van het Rijk (WMO, Jeugdzorg, de Participatiewet), maar moeten die met minder geld uitvoeren. Dit betekent dat er per saldo in de komende jaren nog veel banen bij de overheid zullen verdwijnen.

Om met minder menskracht en middelen toch een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te behalen, is een andere rolopvat-

ting van de overheid in de samenleving gewenst. De overheid moet stimuleren, verleiden en loslaten en het mogelijk maken dat de maatschappij taken overneemt.

Daarbij past dat bestuurders en ambtenaren niet altijd een beslissende en leidende rol hebben, maar als gelijkwaardige partners met burgers, instanties en bedrijven coalities en netwerken vormen zonder zich te laten remmen door gemeente-, provincie- of landsdeelgrenzen. Zo kunnen ze economische en maatschappelijke ontwikkelingen stimuleren.

Koersvastheid is daarbij van belang. De overheid is in de ogen van het bedrijfsleven vaak te wispelturig en onvoorspelbaar geweest. Ondernemers hebben juist continuïteit en standvastigheid in beleid nodig om verantwoord te kunnen investeren.

Daarnaast is het van belang dat de focus niet alleen op kwantiteit komt te liggen. Dus niet steeds meer bedrijventerreinen, wegen en kantoren willen aanleggen, maar meer oog krijgen voor kwaliteit en toekomstbestendigheid.

Geert Visser is adviseur bij E & E advies